

Чміль Євгеній,
здобувач ступеня доктора філософії
071 Облік і оподаткування,
Державний біотехнологічний університет

Chmil Yevhenii,
PhD candidate 071 Accounting and Taxation,
State Biotechnological University,
<https://orcid.org/0009-0008-5560-9864>

**КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ
CONCEPTUALIZATION OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR SUSTAINABLE INNOVATIVE
DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN THE AGRO-INDUSTRIAL SECTOR**

Чміль Є. Концептуалізація обліково-аналітичного
забезпечення сталого інноваційного розвитку
підприємств агропромислового сектору. *Український
журнал прикладної економіки та техніки*.
2025. Том 10. № 3. С. 447 – 451.

Chmil Ye. Conceptualization of accounting and analytical
support for sustainable innovative development of
enterprises in the agro-industrial sector. *Ukrainian
Journal of Applied Economics and Technology*.
2025. Volume 10. № 3, pp. 447 – 451.

У статті досліджено теоретико-методологічні засади формування обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємств агропромислового сектору в умовах цифрової трансформації економіки та посилення вимог до ESG-звітності. Обґрунтовано необхідність трансформації традиційної облікової системи у інтегровану інформаційно-аналітичну платформу, здатну забезпечувати інформаційну підтримку управління інноваційною діяльністю з урахуванням економічних, екологічних і соціальних аспектів створення вартості. Проведено критичний аналіз чинних міжнародних і національних нормативно-методологічних регламентів обліку інноваційної діяльності. Виявлено системні прогалини у сфері облікового відображення цифрових активів, «зелених» НДДКР, соціального та природного капіталу, мережевих ефектів і ESG-ризиків інноваційної діяльності, що зумовлюють фрагментованість інформаційного забезпечення управління сталим інноваційним розвитком підприємств. Запропоновано авторське трактування обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку як інтегрованої інформаційної системи, що поєднує процеси ідентифікації, вимірювання, накопичення, аналізу та комунікації фінансової й нефінансової інформації про трансформацію різних форм капіталу в інноваційні активи та процеси. Розроблено концептуальну модель обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємства, яка інтегрує фінансовий, управлінський та нефінансовий контури звітності в єдину архітектуру інформаційної підтримки управління. Практична цінність розробок полягає у можливості їх використання для адаптації облікової політики підприємств агропромислового сектору до вимог міжнародних стандартів фінансової та нефінансової звітності, забезпечення прозорості ESG-інформації, підвищення інвестиційної привабливості та формування довгострокових конкурентних переваг в умовах декарбонізації та циркулярної трансформації економіки.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, сталий інноваційний розвиток, агропромисловий сектор, ESG-звітність, інтегрована звітність, IFRS S1/S2, CSRD, Таксономія ЄС, інтелектуальний капітал.

The article explores the theoretical and methodological principles for developing accounting and analytical support for the sustainable, innovative development of enterprises in the agro-industrial sector, in the context of the digital transformation of the economy and the increased requirements for ESG reporting. The need to transform the traditional accounting system into an integrated information and analytical platform capable of providing information support for the management of innovative activities, considering the economic, environmental, and social aspects of value creation, is substantiated. A critical analysis of the current international and national regulatory and methodological regulations for accounting for innovative activities is conducted. Systemic gaps in the accounting reflection of digital assets, "green" R&D, social and natural capital, network effects, and ESG risks of innovative activities are identified, leading to fragmented information support for the management of enterprises' sustainable innovative development. The author's interpretation of the accounting and analytical support of sustainable innovative development is proposed as an integrated information system that combines the processes of identification, measurement, accumulation, analysis, and communication of financial and non-financial information on the transformation of various forms of capital into innovative assets and processes. A conceptual model of accounting and analytical support for the sustainable, innovative development of an enterprise is developed, which integrates financial, managerial, and non-financial reporting circuits into a single information support architecture for management. The practical value of the developments lies in the possibility of their use for adapting the accounting policy of enterprises in the agro-industrial sector to the requirements of international standards of financial and non-financial reporting, ensuring transparency of ESG information, increasing investment attractiveness, and forming long-term competitive advantages in the conditions of decarbonization and circular transformation of the economy.

Keywords: accounting and analytical support, sustainable innovative development, agro-industrial sector, ESG reporting, integrated reporting, IFRS S1/S2, CSRD, EU Taxonomy, intellectual capital.

Вступ

Питання формування обліково-аналітичного підґрунтя для управління інноваційним розвитком підприємств агросектору перебувають у центрі уваги багатьох провідних науковців сучасності. Зокрема, Я. Д. Крупка [1] одним із перших обґрунтував теоретичні засади облікового забезпечення інноваційного розвитку, акцентуючи увагу на необхідності трансформації фінансової звітності. М. В. Одрехівський та Б. В. Наконечний [2] запропонували системний підхід до побудови облікової архітектури саме для інноваційних підприємств, розглядаючи її як інструмент підтримки конкурентних переваг. У працях Л. С. Гангал [3] та О.І. Шаманської [4] досліджується інтеграція механізмів обліково-аналітичної підтримки конкурентоспроможності сільськогосподарських товаро-виробників та управління інноваціями. Н. В. Оляднічук та О. Д. Підлубна [5] доводять, що ефективність економічної діяльності суб'єкта підприємництва безпосередньо залежить від якості та оперативності облікової інформації. Роль обліку і аналізу як інструментарію управління економічним розвитком ґрунтовно висвітлює І. Й. Яремко [6], наголошуючи на важливості стратегічного виміру обліково-аналітичних даних. Сучасні реалії і фактори інноваційного розвитку підприємств АПК та практичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення цих процесів у поточному кризовому середовищі висвітлюються у працях Е.Е. Савицького, В.О. Суркової, С.С. Ярмуса та ін. [7-8].

Попри значний масив наукових напрацювань, залишаються дискусійними аспекти концептуалізації цілісної системи обліково-аналітичного забезпечення підприємств агропромислового сектору, адаптованої до специфіки сталого інноваційного розвитку та здатної інтегрувати вимоги міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ),

нормативів нефінансової звітності (зокрема, Директиви CSRD, стандартів GRI, SASB) та принципів інтегрованої звітності в єдину методологічну систему.

Формулювання цілей статті

Мета статті полягає в обґрунтуванні концептуальних засад формування обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємств агропромислового сектору шляхом системної інтеграції традиційних методів обліку із вимогами міжнародних стандартів та регуляторних вимог до фінансової, нефінансової та інтегрованої звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Критичний аналіз чинних вітчизняних та міжнародних нормативно-методологічних засад обліку інноваційної діяльності (табл. 1) свідчить про фрагментованість його регулювання: фінансові стандарти (МСБО 38, МСФЗ 15) не містять вимог щодо розкриття ESG-аспектів інновацій, тоді як стандарти сталості (IFRS S1/S2, CSRD) не деталізують облікові процедури капіталізації «зелених» розробок. Це створює методологічний розрив, що через наявність системних прогалин (табл. 2) призводить до неоднорідності практик, ускладнює порівнянність звітності та гальмує формування цілісної системи обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємств.

Таблиця 1. Порівняльна характеристика нормативних регламентів обліку інновацій

Стандарт/Регламент	Сфера регулювання	Об'єкти обліку	Методологічні обмеження
МСБО 38 «Нематеріальні активи»	Визнання, оцінка та розкриття НМА, включаючи результати НДДКР	Патенти, ліцензії, торгові марки, програмне забезпечення, результати розробок (за умови виконання 6 критеріїв)	Витрати на дослідження завжди списуються; внутрішньо генеровані бренди, бази клієнтів не визнаються; відсутність регулювання цифрових активів (AI, токени)
НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи»	Облік НМА в Україні	НМА, що відповідають критеріям активу (контроль, майбутні вигоди, вартість достовірно визначається)	Більш консервативний підхід порівняно з МСБО 38; обмежена капіталізація витрат на створення НМА власними силами
МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»	Визнання доходів від інноваційних продуктів/послуг	Ліцензійні платежі, роялті, дохід від платформ	Складність визначення ціни операції для багатоконпонентних інноваційних контрактів; проблема розподілу доходу в екосистемних моделях
Директива CSRD (2022/2464)	Нефінансова звітність про сталість	ESG-показники, включаючи частку таксономічно-узгоджених доходів/витрат	Відсутність прямих вказівок щодо обліку «зелених» НДДКР; складність верифікації нефінансових даних
Регламент Таксономії ЄС (2020/852)	Класифікація екологічно сталої діяльності	Економічна діяльність, що відповідає технічним критеріям за 6 екологічними цілями	KPI таксономії розраховуються на рівні виручки/OpEx/CapEx, але не деталізують внесок конкретних інновацій; принцип DNSH складний для оцінки
IFRS S1 «Загальні вимоги розкриття інформації про сталість»	Інтеграція фінансової та нефінансової звітності	Ризики та можливості, пов'язані зі сталістю, що впливають на грошові потоки	Стандарт є рамковим; потребує деталізації галузевими стандартами; відсутні конкретні метрики для інновацій
IFRS S2 «Розкриття кліматичної інформації»	Звітність про кліматичні ризики та можливості	Викиди парникових газів (Scope 1-3), кліматичні цілі, перехідні плани	Фокус лише на кліматі (інші ESG-аспекти не охоплені); складність обліку Scope 3 для інноваційних ланцюгів постачання
Концепція інтегрованої звітності (IIRC)	Розкриття процесу створення вартості через трансформацію капіталів	6 форм капіталу (фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціально-репутаційний, природний)	Концепція не є обов'язковим стандартом; відсутні єдині метрики оцінки нефінансових капіталів; проблема монетизації соціального та природного капіталу

Джерело: систематизовано автором на основі [10-17].

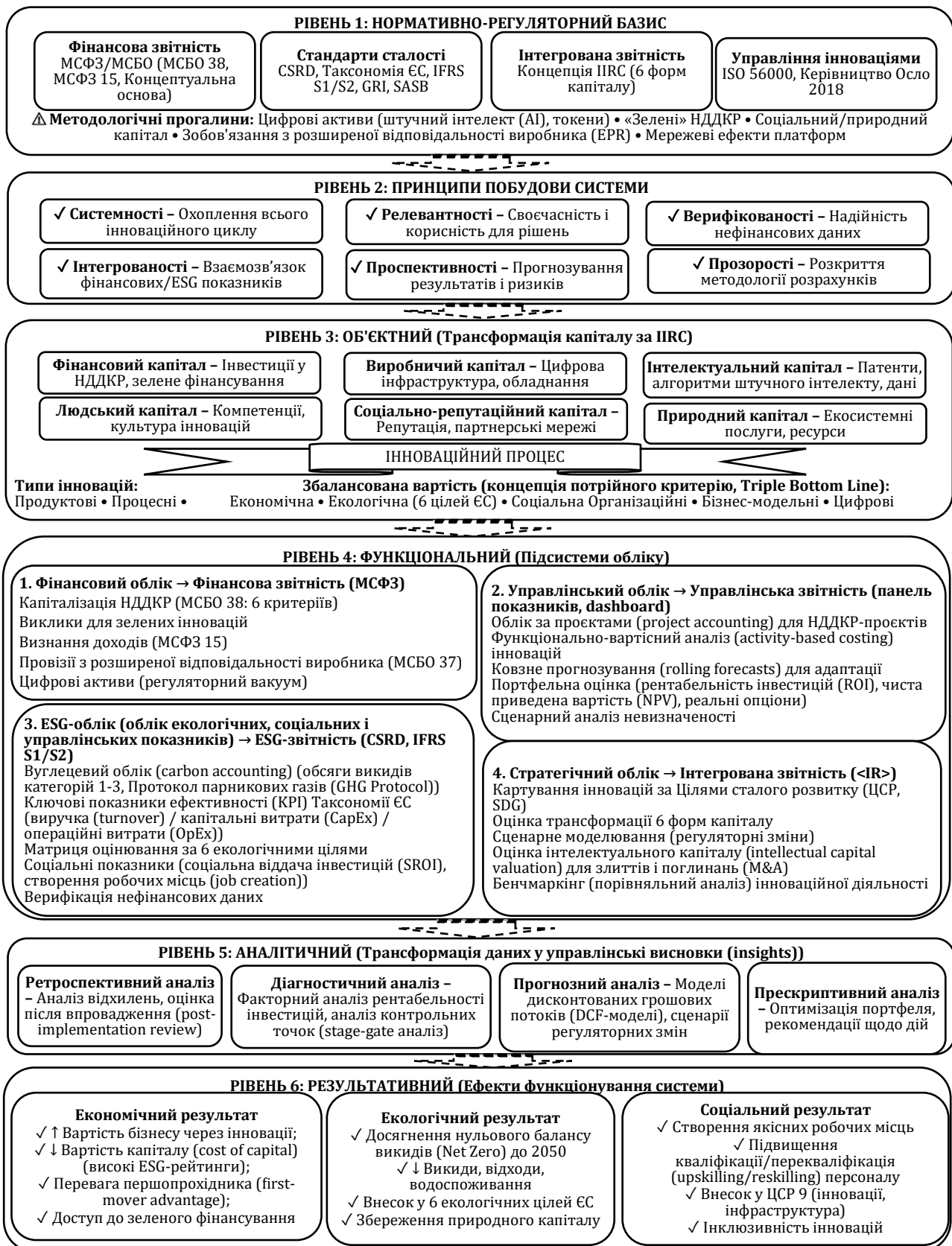
Таблиця 2. Системні прогалини нормативно-методологічного забезпечення обліку сталого інноваційного розвитку підприємств

Сфера прогалини	Зміст проблеми	Наслідки для обліку	Напрямки усунення
Цифрові активи	МСБО 38 не регулює облік алгоритмів AI, токенів, NFT, Big Data	Неоднорідність практик; токени обліковуються як запаси (МСБО 2) або НМА залежно від інтерпретації	Розробка спеціалізованого стандарту IFRS для цифрових активів (проект в розробці IASB)
«Зелені» НДДКР	Відсутні критерії розмежування «зелених» і «сірих» розробок для цілей капіталізації	Неможливість диференціювати облікову політику для сталих інновацій; всі R&D обліковуються однаково	Інтеграція критеріїв Таксономії ЄС в МСБО 38 для окремого обліку таксономічно-узгоджених розробок
Соціальний капітал	Витрати на розвиток персоналу, побудову партнерських мереж списуються як витрати періоду	Соціальний капітал не відображається в балансі, хоча є драйвером відкритих інновацій	Розробка методології оцінки соціального капіталу в рамках інтегрованої звітності
Природний капітал	Відсутні стандарти обліку втрат природного капіталу (екосистемні послуги, біорізноманіття)	Екологічний борг підприємства не відображається у звітності	Впровадження концепції обліку природного капіталу (Natural Capital Accounting) за стандартами SEEA EA у корпоративну звітність
Мережеві ефекти	Вартість платформ генерується зовнішніми учасниками, але МСБО 38 вимагає контролю	Недооцінка вартості платформних бізнес-моделей	Перегляд критерію «контролю» в Концептуальній основі МСФЗ для екосистемних моделей
ESG-ризиків інновацій	Етичні, екологічні та соціальні ризики R&D не інтегровані в облік забезпечення	Ризики реалізації (алгоритмічна упередженість AI, токсичність матеріалів) не резервуються	Розширення МСБО 37 на нефінансові ризиків інновацій

Джерело: розроблено автором.

Для усунення цих недоліків доцільним є формування проспективного інформаційного забезпечення, яке інтегрує фінансові та нефінансові дані, ретроспективну та прогнозну інформацію, внутрішні та зовнішні джерела даних. У межах дослідження обліково-аналітичне забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємства розглядається як інформаційна система, що об'єднує процеси ідентифікації, вимірювання, реєстрації, накопичення, аналізу та комунікації фінансової й нефінансової інформації про трансформацію різних форм капіталу в інноваційні активи та процеси, які генерують збалансовану економічну, екологічну та соціальну вартість, з метою інформаційної підтримки стратегічних, тактичних та оперативних управлінських рішень у сфері інноваційної діяльності при дотриманні цілей сталого розвитку. Архітектура обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного

розвитку має будуватися на принципах системності, релевантності, верифікованості, інтегрованості, проспективності та прозорості, що трансформують традиційну функціональну структуру облікової системи. Спираючись на синтез нормативних вимог (МСФЗ, CSRD, IIRC) та теоретичних напрацювань, розроблено концептуальну модель обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Концептуальна модель обліково-аналітичного забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємств агропромислового сектору. Джерело: розроблено автором.

Це визначення акцентує увагу на трьох ключових аспектах: по-перше, інтеграція фінансового та управлінського обліку з ESG-звітністю та інтегрованою звітністю в єдину систему; по-друге, розширення об'єктного периметра

обліку від матеріальних активів до шести форм капіталу згідно з Концепцією IIRC; по-третє, орієнтація на підтримку управлінських рішень різних рівнів – від оперативного контролю витрат на НДДКР до стратегічного вибору напрямків інноваційного розвитку в контексті планетарних меж.

Представлена концептуальна модель унаочнює авторський підхід до подолання фундаментального протиріччя сучасних облікових систем в агросекторі: між зростаючими вимогами до комплексного розкриття інформації про інновації (що охоплюють не лише економічні, але й екологічні та соціальні аспекти) та фрагментованістю існуючих нормативних регламентів, кожен з яких регулює лише окремий сегмент інформаційного простору. На відміну від традиційних облікових моделей, які трактують фінансову, управлінську та нефінансову звітність як паралельні, слабо інтегровані системи, запропонована модель конструює їх як взаємопов'язані рівні єдиної архітектури, де інформація про трансформацію шести форм капіталу в інноваційні активи та процеси проходить через послідовні стадії обробки – від первинної ідентифікації об'єктів обліку через призму нормативних вимог до формування диференційованих форм звітності для різних груп стейкхолдерів та вимірювання багатовимірних результатів за принципом потрібного критерію. Через механізм методологічної адаптації консервативних критеріїв визнання активів (зокрема, шести умов капіталізації витрат на розробки за МСБО 38) до специфіки сталих інновацій та інтеграції критеріїв Таксономії ЄС в процес облікової класифікації інноваційних проектів, що діє в межах цієї моделі, стає можливим диференціювання облікової політики для таксономічно-узгоджених розробок та формування обов'язкових ключових показників ефективності нефінансової звітності (частка зеленої виручки, капітальних і операційних витрат) не як окремого звітного модуля, а як органічної складової обліку інноваційної діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємств агропромислового сектору потребує формування інтегрованої системи формування, обробки, аналізу та комунікації фінансової й нефінансової інформації щодо трансформації різних форм капіталу в інноваційні активи та процеси. Запропонована концептуальна модель формує методологічне підґрунтя трансформації обліку з інструмента пасивної фіксації господарських операцій у механізм проактивного управління інноваційним портфелем підприємства в умовах глобальних викликів декарбонізації та циркулярної трансформації економіки. Її впровадження забезпечує не лише відповідність поетапно імplementованим вимогам Директиви CSRD, а й сприяє формуванню довгострокових конкурентних переваг за рахунок зниження вартості капіталу, розширення доступу до інструментів зеленого фінансування та посилення репутаційного капіталу підприємства в умовах зростання ролі ESG-критеріїв у процесі прийняття інвестиційних рішень.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з практичною імplementацією запропонованих концептуальних положень шляхом розробки комплексу внутрішньофірмових регламентів, спрямованих на формалізацію процедур ідентифікації, класифікації, оцінки та облікового відображення об'єктів сталих інновацій відповідно до інтегрованих вимог міжнародних стандартів фінансової та нефінансової звітності.

Література

1. Крупка Я. Д. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2007. № 576. С. 145–149.
2. Одрехівський М. В., Наконечний Б. В. Система обліково-аналітичного забезпечення інноваційних підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2017. № 862. С. 198–203. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2017_862_30.
3. Гангал Л. С. Механізм обліково-аналітичного забезпечення управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств. *Інноваційна економіка*. 2016. № 1-2. С. 124–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2016_1-2_22.
4. Шаманська О. І. Формування системи інноваційно-орієнтованого розвитку аграрних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 19. С. 17–23. URL: <https://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/19519.pdf>.
5. Оляднічук Н. В., Підлубна О. Д. Обліково-аналітичне забезпечення економічної діяльності суб'єкта підприємництва. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 33. Ч. 2. С. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-25>.
6. Яремко І. Й. Обліково-аналітичне забезпечення як інструментарій управління економічним розвитком підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. №6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-09-02>.
7. Савицький Е. Е. Сучасні реалії інноваційного розвитку підприємств агробізнесу в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-56>.
8. Суркова В. О. Фактори інноваційного розвитку підприємств АПК. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2021. №4. С. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2021-4-8>.
9. Ярмус С. С., Винниченко О. Л., Секретар І. В., Старецький А. О., Мазник Ю. І., Якубець М. Р. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 12 (80), 1 т., с. 183–192. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/42675/1/16979570913852.pdf>.
10. International Accounting Standards Board. IAS 38 Intangible Assets. IFRS Foundation, 2021. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/>.
11. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
12. IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. IFRS Foundation, 2018. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers/>.
13. Directive (EU) 2022/2464. Official Journal of the European Union. 2022. L 322. P. 15–80. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>.
14. Regulation (EU) 2020/852. Official Journal of the European Union. L 198. P. 13–43. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>.
15. IFRS S1. General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. IFRS Foundation, 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/>.
16. IFRS S2. Climate-related Disclosures. IFRS Foundation, 2023. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/>.
17. International Reporting Council. The International <IR> Framework. 2021. URL: <https://www.integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>.

References

1. Krupka, Ya. D. (2007). Oblikovo-analytichne zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva [Accounting and analytical support for the innovative development of the enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho Universytetu «Lvivska Politekhnik»*, no. 576, pp. 145–149.

2. Odrekhivskiy, M. V., & Nakonechniy, B. V. (2017). Systema oblikovo-analitychnoho zabezpechennia innovatsiinykh pidpriemstv [System of accounting and analytical support of innovative enterprises]. *Visnyk Natsionalnoho Universytetu «Lvivska Politekhnik»*. *Menedzhment ta Pidpriemnytstvo v Ukraini: Etapy Stanovlennia i Problemy Rozvytku*, no. 862, pp. 198–203. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2017_862_30.
3. Hanhal, L. S. (2016). Mekhanizm oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia konkurentospromozhnistiu silskohospodarskykh pidpriemstv [Mechanism of accounting and analytical support for managing the competitiveness of agricultural enterprises]. *Innovatsiina Ekonomika*, no. 1-2, pp. 124–130. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2016_1-2_22.
4. Shamanska, O. I. (2018). Formuvannia systemy innovatsiino-oriietovanoho rozvytku ahrarnykh pidpriemstv [Formation of the system of innovation-oriented development of agricultural enterprises]. *Investytsii: Praktyka ta Dosvid*, no. 19, pp. 17–23. Available at: <https://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/19519.pdf>.
5. Oliadnichuk, N. V., & Pidlubna, O. D. (2020). Oblikovo-analitychne zabezpechennia ekonomichnoi diialnosti subiekta pidpriemnytstva [Accounting and analytical support for the economic activity of a business entity]. *Naukovyi Visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii: Mizhnarodni Ekonomichni Vidnosyny ta Svitove Hospodarstvo*, vol. 33, no. 2, pp. 16–21. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-25>.
6. Yaremko, I. Y. (2022). Oblikovo-analitychne zabezpechennia yak instrumentarii upravlinnia ekonomichnym rozvytkom pidpriemstva [Accounting and analytical support as a tool for managing the economic development of the enterprise]. *Problemy Suchasnykh Transformatsii. Serii: Ekonomika ta Upravlinnia*, no. 6. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-09-02>.
7. Savytskyi, E. E. (2021). Suchasni realii innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv ahrobiznesu v Ukraini [Modern realities of innovative development of agribusiness enterprises in Ukraine]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, no. 31. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-56>.
8. Surkova, V. O. (2021). Faktory innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv APK [Factors of innovative development of agro-industrial enterprises]. *Aktualni Problemy Innovatsiinoi Ekonomiky ta Prava*, no. 4, pp. 44–50. <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2021-4-8>.
9. Yarmus, S. S., Vynnychenko, O. L., Sekretar, I. V., Staretskyi, A. O., Maznyk, Yu. I., & Yakubets, M. R. (2023). Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia innovatsiinoym rozvytkom pidpriemstva [Accounting and analytical support for the management of innovative development of the enterprise]. *Mizhnarodnyi Naukovyi Zhurnal «Internauka». Serii: «Ekonomichni Nauky»*, no. 12 (80), pp. 183–192. Available at: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/42675/1/16979570913852.pdf>.
10. International Accounting Standards Board. (2021). *IAS 38 Intangible Assets*. IFRS Foundation. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/>.
11. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). *Pro zatverdzhennia Polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 8 «Nematerialni aktyvy»* [On approval of the Regulation (standard) of accounting 8 "Intangible assets"]: Order dated 18.10.1999 No. 242. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
12. IFRS Foundation. (2018). *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers/>.
13. European Union. (2022). *Directive (EU) 2022/2464*. Official Journal of the European Union, L 322, pp. 15–80. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>.
14. European Union. (2020). *Regulation (EU) 2020/852*. Official Journal of the European Union, L 198, pp. 13–43. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>.
15. IFRS Foundation. (2023). *IFRS S1. General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information*. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/>.
16. IFRS Foundation. (2023). *IFRS S2. Climate-related Disclosures*. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/>.
17. International Integrated Reporting Council. (2021). *The International Framework*. Available at: <https://www.integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>.

Стаття надійшла до редакції 17.08.2025 р.